

Lezing:

Matteüs 6:26-28 en 34 (NBV)

Kijk naar de vogels in de lucht: ze zaaien niet en oogsten niet en vullen geen voorraadschuren, het is jullie hemelse Vader die ze voedt. Zijn jullie niet meer waard dan zij? Wie van jullie kan door zich zorgen te maken ook maar één el aan zijn leven toevoegen? En wat maken jullie je zorgen over kleding? Kijk eens naar de lelies, kijk hoe ze groeien in het veld. Ze werken niet en weven niet. [...]

Maak je dus geen zorgen voor de dag van morgen, want de dag van morgen zorgt voor zichzelf. Elke dag heeft genoeg aan zijn eigen last.

Overweging:

Ik kan er natuurlijk alleen maar naar gissen hoe de woorden uit Matteüs die zojuist werden voorgelezen, bij u, bij jullie binnenkomen.

‘De vogels. De lelie. En: maak je geen zorgen voor de dag van morgen, want de dag van morgen zorgt wel voor zichzelf.

Elke dag heeft genoeg aan zijn eigen last.’

Voor zover ik het me herinner hadden deze woorden voor mij altijd al iets troostends. Jezus die zijn gehoor compassievol wijst op de natuur: ‘Kijk nou toch om je heen, doe niet zo ingewikkeld, maak je leven niet zwaarder dan dat het nu kan dragen.’ Zo bezien klinkt het troostend. Relativerend ook. En dat beeld van de vogel en de lelie krijgt dan wat mij betreft iets poëtisch.

Maar, wát nu, als er een moment in ons leven komt waarop alles als een donderslag bij heldere hemel een andere wending krijgt? Als we met een werkelijkheid geconfronteerd worden die we liever niet zouden ervaren en waar we nauwelijks controle over hebben. Wanneer het bekende, het vanzelfsprekende in ons leven, plotseling tot iets ‘vreemds’ of zelfs ‘kwaadaardigs’ wordt?

Als ongewild gezondheid moet wijken voor ziekte. Een virus brutaalweg ons land of zelfs ons huis binnensluipt, waardoor een vooropgezet levensplan in duigen lijkt te vallen. Wanneer we noodgedwongen elkaars nabijheid moeten missen en we ons alleen voelen. Of als er sprake is van een onverwacht financieel debacle. Allemaal vormen van verlies, die dit keer nu eens niet onze deur voorbijgaan.

Vanuit welk perspectief kunnen wij dán deze woorden van Matteüs lezen? Wat gebeurt er met ons van binnen, als er onverwacht zoveel op het spel staat. Is deze tekst dan ook nog troostend of begint er dan toch wel wat te wringen? Eerlijk gezegd ervaar ik dat wel een beetje. Dat wringen. Wat ook nog eens wordt versterkt door de woorden: *wie kan, door zich zorgen te maken, ook maar één el aan zijn leven toevoegen?*

Tja...Ik had het graag aan die leermeester Jezus als discussiepunt voorgelegd. Met de vraag: Hoe verhouden wij ons tot deze tekst in moeizamere tijden? Nu kan ik alleen maar gissen, navoelen en interpreteren. Ik sta hier dan ook vanuit een tastende, verkennende houding. Dat vind ik niet erg en doe een poging mij vanuit dit perspectief te verdiepen.

Welnu:

Als ik deze tekst op mij in laat werken, en Jezus zie als een wijze maar vooral compassievolle leraar, dan denk ik in de eerste plaats dat je er toch vanuit mag gaan, dat hij niet bedoelde dat je *nóóit* bezorgd mag zijn. Of angstig. Daar lijkt me niks mis mee. Het is misschien wel de meest natuurlijke en begrijpelijke reactie van ons mensen. Zou de bedoeling van deze tekst misschien eerder liggen in de bewustwording van **hóe** we ons eigenlijk verhouden tot moeilijke omstandigheden?

Hebben we de neiging ons alleen maar te laten overspoelen door zorgen, of gaan we ze in het moment zelf, bewust aan?

In het laatste geval zie ik het als moedig als wij onze innerlijke belevingen bewust door ons heen durven laten gaan. Ook zorgen en angsten. Zij willen nu eenmaal gezien worden. Nou, kijk ze dan maar aan. Ze zijn er immers toch al.

Wij *kún*nen dat ook, door: in de ogen te kijken wat ons pijn doet, het vervolgens vast durven houden; en dan, als we zover zijn, dat pijnlijke beetje bij beetje durven loslaten....Je wordt er zoveel meer mens door. Zou deze Matteüstekst dit beogen?

Als tweede verkennend punt valt mij de aansporing van Jezus tot **kijken** op. Kijk! Zegt hij herhaaldelijk. Kijk naar die vogels en kijk naar die lelie. Zou het kunnen zijn dat hij daarmee bedoelt: Kijk nou eens echt met je ogen, in plaats van met je denken. Gebruik je zintuigen. Zie ze voor je, die twee, en wel precies zoals ze zijn.En wacht dan, zwijg, totdat zich als vanzelf iets betekenisvol voor jou ontvouwt.

Als **ik zelf** zó open kan zijn en zijn/Jezus' woorden met dat bijbelse beeld laat binnenkomen, dan merk ik op dat ik onverwacht vooral ruimtelijkheid en een gevoel van vrijheid ervaar. Ik word me ruimtelijkheid bewust in die gracieuze bewegingen van de vogel en ik ervaar een gevoel van vrijheid in die rustige aanwezigheid van de lelie. Beiden zijn zonder vooringenomenheid; ze doen wat ze moeten doen. Ik zie ze niet worstelen met zichzelf, noch met wat *is*, noch met morgen. En in dat natuurlijke schouwspel, lijken er dan, evenzoveel momenten van blijmoedigheid te zijn, als pijnlijke momenten.

Leven in die natuurlijke bewegingen, van wat komt en gaat in ons bestaan, *kún*nen we dat nog wel? Durven we ons onvoorwaardelijk over te geven aan de thermiek van het leven, of aan dat stille Zijn, precies zoals je dat in de vogel en de lelie kan zien. Durven wij net als die vogel en die lelie volledig vrij te zijn? Wat zoveel betekent als: Ons Zelf te zijn? Ons complexe angstige 'ik' voorbij. Waardoor innerlijke ruimte zich kan ontvouwen. En..... is die innerlijke ruimte niet, wie wij ten diepste zijn?

Sören Kierkegaard, de 19^e-eeuwse Deense filosoof, theoloog en cultuurcriticus, schenkt veel aandacht aan precies deze Matteüstekst.

Hij zegt hierover:

'Wat overblijft als angst of wanhoop je dreigen te verlammen is ... vertrouwen. Niet het soort vertrouwen dat een bepaalde uitkomst verwacht, maar vertrouwen als **overgave**. Daarin schuilt een uitweg uit de beklemming. Die uitweg is wat Kierkegaard *de mogelijkheid* noemt. En daar bedoelt hij niet een vorm van berusting mee.

Hij bedoelt hiermee: pak de kans om je Zelf te worden. Ontwikkel zelfkennis, zodat je je eigen angstreacties kunt pareren. En: Werp daarbij je zorgen op het goddelijke. Het Grotere in jou. Wát jij daar ook onder verstaat. Want daarin vind je je rust.

Wat mij betreft raken Jezus en Kierkegaard elkaar hier.

Kom los van je zorgen lijken ze te zeggen.

Zie ze, maar val er niet mee samen.

Zoek de kracht in het diepst van je ziel. In innerlijkheid.

Pas dan heb je de mogelijkheid je over te geven aan de onbestendigheid van het bestaan.

*Leer dat van de natuur, lijkt Jezus hier te zeggen.
Zoek je eigen Wezenlijke Natuur, zegt Kierkegaard.*

Concreet betekent dat in ons dagelijkse leven: laten we doen wat we moeten doen en als dat even niet gaat, durven we ons *dán* maar te laten vallen in dat grondeloze. .. in die peilloze diepte van het niet-weten. In de vaste overtuiging dat *àls* we vallen, we steeds weer opnieuw opgevangen worden. En opgegooid. Door een allesomvattende Kracht die kennelijk groter is dan onszelf: de Eeuwige of Oerbron van ons bestaan.

Laten we daartoe de moed ontwikkelen. Die vogel leert het ons. En dat heilzame zwijgen mogen we leren van die lelie in het veld.

Dat het zo mag zijn.
Amen.

Ekklesia Leiden
Rapenburg 100
2311GA Leiden
www.ekklesialeiden.nl
info@ekklesialeiden.nl